

Handlingsplan för arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck för Österåkers kommun 2021-2025

Österåkers kommuns styrdokument

Antagen av Kommunstyrelsen 2021-05-03, § 5:18

Diarienummer: KS 2021/0039

Ansvarig enhet: Säkerhets - och trygghetsenheten

Version: 1.0

Kommentar:

Syfte och mål

Österåker ska vara en kommun där människor känner trygghet och där mänskliga rättigheter gäller för alla oavsett kön, ålder, funktionsvariation, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och etnisk eller religiös tillhörighet. Kommunen ska verka för ett samhälle utan våld och förtryck.

Målet för kommunens våldspreventiva arbete är att:

- Österåker ska ha en trygg miljö, fri från våld
- våld i nära relationer upphör och att barn inte längre behöver uppleva våld.

Våldsförebyggande arbete grundar sig på tre principer:

- Öka medvetenhet och kunskap om våld
- Öka medvetenhet om sambandet mellan destruktiva könsnormer och våld.
- Öka kunskapen om, och träna på att vara, en aktiv åskådare som agerar mot lindrigt våld.

Utgångspunkt

Österåkers kommuns handlingsplan tar utgångspunkt i Barnkonventionen, FN:s konvention om mänskliga rättigheter, Agenda 2030 samt den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (2016).

Tillsammans ska de bidra till att mäns våld mot kvinnor upphör och att kvinnor, män, flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

De två faktorer som särskilt lyfts i den nationella strategin är vikten av förebyggande insatser samt mäns delaktighet och ansvar i arbetet mot våld.

Definition

Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärftar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill.

Våld i nära relationer är ofta ett mönster av handlingar som kan vara allt ifrån subtila handlingar (till exempel att bli förlöjligad) till grova brott (till exempel allvarliga hot, våldtäkt eller dödligt våld). Offret utsätts ofta av kombinationer av fysiskt, sexualiserat och psykiskt våld.

Grupper särskilt utsatta för våld i nära relationer är HBTQ+- personer, äldre, personer med funktionsvariation, barn, personer med bristande kunskaper i svenska språket och om samhället samt personer med missbruksproblematik.

Handlingsplan

Handlingsplanen ska tydliggöra aktiviteter kopplade till kommunens strategi, men även tydliggöra ansvarsfördelning och struktur för arbetet.

Samverkan

Kommunen ska ansvara för samverkan i arbetet mot våld i nära relationer. Samverkan ska ske förvaltningsöverskridande inom kommunen samt externt med relevanta aktörer i frågor som rör våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Samarbete mellan interna och externa aktörer, med fokus på förebyggande insatser, kan leda till att våld i nära relationer uppmärksammas tidigt och på sikt minskar.

Ett gott bemötande av den som är våldsutsatt samt tillgång till lämpliga stödinsatser från kommunen är viktiga delar för att kunna hantera våld i nära relationer. Ansvar och uppföljning sker i samverkan mellan berörda parter.

Kunskap och kompetenshöjning

Information om kommunens ansvar och insatser inom området ska finnas på kommunens webb, i sociala medier och som trycksak. Informationen ska finnas på olika språk, som lättläst, med talsyntes och med bildstöd. Målet är att nå ut till alla invånare i kommunen.

Berörda medarbetare i kommunen ska ha grundläggande kunskaper om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck genom att erbjudas utbildning.

Medarbetare i kommunen som i sitt arbete kommer i kontakt med barn, unga och vuxna kan genomföra två halvdagarsutbildning i våld i nära relationer och/eller två halvdagars utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck genom socialförvaltningen en gång per år.

Främjande och förebyggande insatser

Österåkers kommun ska arbeta med fokus på främjande och förebyggande arbete mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck och ha ett övergripande arbete mot alla typer av våld. Detta innebär att:

- Uppmärksamma och synliggöra våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck så tidigt som möjligt. Syfte är att hitta och stötta personer utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, samt att hitta förövare för att kunna erbjuda dem ett alternativ till våld genom exempelvis mansmottagningen eller *Alternativ till våld* (ATV).
- Uppmärksamma särskilt sårbara grupper vad gäller utsatthet för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.
- Utveckla det främjande och förebyggande arbetet för att uppmärksamma våld och förtryck inom förskola/skola och kommunens öppna ungdomsverksamheter. Det kan till exempel vara genom att kontinuerligt arbeta med normer och värderingar som rör makt och våld.
- Ur ett intersektionellt¹ perspektiv, dvs. analytiskt och kontinuerligt arbeta med normer och värderingar som rör makt och våld. Att kontinuerligt arbeta med synliggörandet av skillnader mellan kvinnor och mäns, flickor och pojkars livsvillkor är nödvändigt för ökad medvetenhet och kunskap i ämnet.
- Utveckla metoder för att upptäcka och hjälpa personer som lever med begränsat livsutrymme i en hedersrelaterat kontext. Det kan handla om att pojkar och flickor inte får göra samma sak, att det finns uttalade eller outtalade regler för klädsel, umgänge och utetider som är olika för pojkar och flickor.

¹ Intersektionellt används för att beteckna hur olika maktordningar och diskrimineringsgrunder påverkar och ibland förstärker varandra.

- Fortbildning och fördjupad kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck ska prioriteras i verksamheter som möter barn och ungdomar.
- Arbeta för att den fysiska miljön i det offentliga rummet blir säker för alla. Kontinuerligt genomföra trygghetsmätningar.
- Elevhälsan utformar skolpaket med fokus på förebyggande arbete när det gäller våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Dessa erbjuds skolorna att ta del av.
- Kommunens ambition är att till så många föräldrar som möjligt erbjuda föräldrastöd i form av evidensbaserat universellt förebyggande program; *Alla Barn i Centrum* (ABC).

Information till medarbetare

Medarbetare i kommunen ska informeras om att det finns en antagen strategi och handlingsplan för arbetet mot våld i nära relationer.

Ansvarsfördelning i kommunen

Styrgruppen för trygghet och säkerhet ansvarar för att samordna det övergripande arbetet mot våld i nära relationer och att fastställa processer och rutiner.

Förvaltningschefer ansvarar för att information delges medarbetarna.

Chefer ansvarar för att fortbilda sig inom ramen för kommunens arbete med våld i nära relationer i syfte att kunna uppmärksamma våldsutsatta medarbetare.

Enhets- och verksamhetschefer ansvarar för att medarbetare får information om relevant fortbildning, föreläsningar och andra aktiviteter som erbjuds.

Övergripande aktiviteter

Kommunens förvaltningar ska bryta ner den övergripande handlingsplanen och se hur den kan implementeras i den egna verksamheten.

Under perioden 2020-2021 deltar fem tjänstemän i kommunen i en processledarutbildning. Processledarutbildningens syfte är att förvaltningsöverskridande strukturerat arbeta med våldsförebyggande arbete på en kommunövergripande nivå.

Målsättningen är att erbjuda en till två större föreläsningar till allmänheten.

Uppföljning

Handlingsplanen ska följas upp årligen och vid behov revideras.